

Gyermeknevelés határok nélkül

A gyermeknevelés a mindenkori pedagógia kihívásának számít, nem megtagadva, hanem újragondolva kíséri végig korokon át a pedagógiatörténetet. Makkai Sándor nyolcvan évvel ezelőtt megjelent könyvében (*Magyar nevelés – Magyar műveltség*. Révai Kiadás, 1937) a magyar műveltség szerves részének tekinti a gyermeknevelés ügyét. Abból a tételtől indul ki, hogy a múlt soha sincs lezárva, az egymást követő nemzedékek nevelése folyamat, így csakis egységes folyamatként szemlélhetjük az egymásra épülő korok pedagógiáját.

A határon túli pedagógiai kutatóműhelyekre kitekintő összeállításunk bemutatja, hogyan illeszkednek a neveléssel kapcsolatos regionális kutatások az összmagyar törekvésekbe. A jellegükben eltérő különféle államilakulatok (román, szlovák, szerb, ukrán) szervezik meg a nevelés-oktatás hivatalos kereteit, ám megfigyelhető egy törekvés is – a nemzeti és egyetemes hagyományokba illeszkedő tartalmi és szellemi integrációra. Közös alap a Makkai Sándor által említett nemzeti pedagógiai hagyomány és műveltség, ebbe illeszkednek az előre vivő modern törekvések is. Bármennyire is eltérő adminisztrációban tevékenykednek az utódállamok magyar anyanyelvű oktatói, azonos nemzeti-kulturális hagyományokat visznek tovább, hasonló módon válaszolnak a modern társadalom kihívásaira. Az itt közölt tanulmányok meggyőznek bennünket arról, hogy a nevelés kisebbségi körülmények között is komplex és tágan értelmezett tevékenység, azáltal pedig több, hogy felismeri és felvállalja a sajátos feladatokat, tekintettel van egy-egy nemzeti közösség igényeire. Sokat segített ebben az 1989 utáni kelet-európai fordulat, ami után a gyermeknevelés mentessé válhatott a társadalmi és politikai ideológiáktól, ismét a gyermek kerülhetett a középpontba. Az újra felfedezett gyermek lehet a 21. század pedagógiájának erénye, azé a gyermeké, akinek fejlődését

nem csupán a szabadon elérhető technikai és információs áradat alakítja, hanem a nevelő is. Manapság újabb kihívások (pl. a globalizáció) teszik próbára a gyermeknevelést, ezekre kell a kutatóknak, a pedagógusoknak választakat fogalmazniuk, hatékony módszereket és eljárásokat kidolgozniuk. A világ ilyenszerű gyors változásai miatt sem tekinthetjük befejezettnek a gyermeknevelést és végérvényesenek elveit és nézeteit, inkább örökös kísérletnek, megújulásra kész diszciplínának.

Rövid elméleti bevezetőm után ajánlom olvasóink figyelmébe az anyaországi határon túli kutatók és egyetemi oktatók tanulmányait. A változatos témakör az oktatás és nevelés kérdésének összetett megközelítését és a kutató személyek, csoportok többirányú érdeklődését jelzi. Olvashatunk felmérést arról, hogyan látják a pedagógusok az oktatás célját és saját oktatói szerepüket, hogyan jelentkezik a mindennapokban az osztálytermi interakció (*Kardos Melinda*), hogyan alakítja a kisiskolások önismeretét a történelem és művelődéstörténet (*Kovács Ildikó Katalin és Kovács Katalin*). Készült tanulmány az iskola szocializációs szerepéről (Borcsa Mária), az integrációról (*Bardocz Orsolya és Zoller Katalin*), a felekezeti szakoktatásról (*Frigy Szabolcs*), a Babeş-Bolyai Tudományegyetem óvodapedagógus- és tanítóképzéséről (*Szabó Thalmeiner Noémi*), a felsőfokú matematika-oktatásról (*Baranyai Tünde Klára*), a romániai magyar pedagógusjelöltek motivációiról, illetve a magyar pedagógusképzés néhány jellemző vonásáról (*Stark Gabriella Mária*), az iskolaérettség mérésének módszertanáról Szerbiában és Magyarországon, a két ország módszertanának komparatív megközelítéséről, a DIFER Programcsomag és a TIP-1 mérőeszköz bemutatásáról (*Gyurcsik Anita, Fehér Orsolya és Földi Fanni*), valamint egy erdélyi költő magyarországi közoktatásban történő oktathatóságának módszertanáról (*Mészáros Márton*).

A szám tanulmányai után megismerkedhetünk egy Dán egyetem belső életével (*Árva Valéria*), valamint betekintést nyerhetünk a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem módszertani műhelyébe (*Petres Csizmadia Gabriella és N. Tóth Anikó*). A tematikus számot egy magyar–magyar internetes szótár belső szerkezetéről, használatáról szóló ismertetés (*M. Pintér Tibor*), valamint egy, a határon túli magyar oktatással foglalkozó monográfia recenziója zárja (*Márton Réka*).

Szatmárnémeti, 2017. november 2.

Dr. Végh Balázs Béla
egyetemi docens

a Kolozsvári Babes-Bolyai
Tudományegyetem
Szatmárnémeti Kirendeltségének
oktatási igazgatója